

A magyar képzőművészek jobb helyzetben vannak, mint a környező országokban élő kollégáik. Az eddigi gyakorlat más: a képzőművészek, annak fejében, hogy egy-egy művükkel gazdagítják a Dunaszerdahelyi Kortárs Magyar Galéria gyűjteményét, a helyi termálfürdő mellett, az önkormányzat vendégházában nyaralhatnak.

A magyar képzőművészek jobb helyzetben vannak, mint a környező országokban élő kollégáik. Az eddigi gyakorlat más: a képzőművészek, annak fejében, hogy egy-egy művükkel gazdagítják a Dunaszerdahelyi Kortárs Magyar Galéria gyűjteményét, a helyi termálfürdő mellett, az önkormányzat vendégházában nyaralhatnak. Azért ezek a „passzív” nyaralások sem jelentenek tartalmatlan együttlétet: vannak előadások, eszmecsere, viták, amit a most vendégül látott tíz magyarországi szobrász többsége is pozitívumnak tartott. „Otthon ugyan közel vagyunk egymáshoz, de nem tudunk ennyi időt azzal tölteni, hogy beszélgessünk, ami pedig fontos” – mondta Péter Ágnes budapesti szobrászművész, a Symposion Alapítvány elnöke. Ám az a lelkesedés, amellyel az alkotóházakról beszélt, elárulta, hogy ő is inkább a produktív együttlét híve. „Magyarországon nagyon sok művésztelep alakult, a Symposion Társaság ezeket fogja össze. Vannak remekül felszerelt, különböző anyagokra specializálódott művésztelepek, amelyek egész évben működnek, workshopok, szimpóziumok és egyéb rendezvények színhelyeként. Több vidéki művészeti egyetem a közeli művésztelepen folyó műhelymunkából, tanfolyamokból született, mint például a pécsi Janus Pannonius Egyetem művészeti kara. Mindig igyekszünk meggyőzni az önkormányzatokat, hogy a városban nincs még egy olyan cég, amely a befektetett értékből annyit tud termelni, mint egy művésztelep. Mert mit ad a város? Szállást, ellátást, némi ösztöndíjat és anyagot. Mindezért műalkotások formájában többmillió forintot kap cserébe.” Péter Ágnesből a tapasztalt művészetszervező szólt, amikor a Kortárs Magyar Galériát dicsérve megjegyezte: „Nagyon remélem, hogy lesz ott egy olyan terem, ahol találkozhatnak az emberek, internetezhetnek, tanfolyamokat látogathatnak. Érdekes lenne az is, ha minden nap, amikor a galéria nyitva tart, élő adásban megjelenne a kábeltévé. Lehet, hogy ez a kis kulturális valóságshow odavezetne, hogy aki Dunaszerdahelyen ad magára, gondja lenne rá, hogy őt is lássák a képernyőn a galéria látogatói között. Egy másik lehetőség: a galéria indíthatna egy honlapot, és mindenki, aki szponzorálja, egyúttal hozzájárul ahhoz, hogy a galérián belül különböző tanfolyamok indulhassanak.” Nemes Ferenc dunaföldvári képzőművész elmondta: az évek során sok táborban, művésztelepen megfordult. „Annyiban különböztek a dunaszerdahelyitől, hogy ott alkotó munkával is foglalkoztunk. Gondolom, előbb-utóbb itt is olyan feltételek alakulnak ki, amelyek ezt lehetővé teszik.” Gaál Endre üvegszobrász sem kedveli a nem produktív

művénytáborokat. Ő maga éveken át rendezett nemzetközi üvegszobrászati szimpóziumokat, amelyeken hajnalba nyúló beszélgetések zajlottak, de mellette alkotások is születtek, lehetett dolgozni, kísérletezni. Olyan munkát is el lehetett készíteni, amire saját műhelyben, stúdióban nem volt lehetőség. A budapesti Várnagy Ildikó is egy művésztelepen valósíthatta meg hosszú évekig dédelgetett tervét: egy öt méter magas lovas szobrot. Arra a kérdésre, mi kell az alkotáshoz, Várnagy Ildikó így válaszolt: „Nagy fokú lelki egészség és jó fizikai közérzet, amit a mozgás biztosít. A többit meg el kell viselni.” Hogy mi az a többi? Elsősorban a megélhetéssel járó gondok. A tábor résztvevői közül is többen munkát vállaltak, mert nem tudnak megélni a művészetből. Péter Ágnes szerint azért még mindig jobb helyzetben vannak, mint az egykori szocialista blokk többi országának képzőművészei. Magyarországon ugyanis minden művészeti szervezet kap program- és működési támogatást, amelyek megpályázhatók, a művészek ebből a két forrásból juthatnak pénzhez. Most viszont úgy tűnik, hogy a szervezetek a működési támogatást megkapják, a programtámogatást viszont nem. „Egy ilyen rendelet véleményünk szerint felér egy hadüzenettel. Nem tudom, mi az a lépés, amellyel eredményt tudnánk elérni” – kommentálta a döntést Péter Ágnes. Márkus Péter, a mintegy 250 tagot számláló Magyar Szobrász Társaság elnöke a szervezet érdekképviselői tevékenységét firtató kérdésemre tartózkodóan válaszolt: „A művészeknek egységesen kellene fellépniük, akkor nagyobb eséllyel mondhatnánk el az illetékeseknek a panaszainkat. Lobbizni kell, de ez nagyon lassan megy, apró lépésekkel lehet csak haladni.” A mai nehéz körülmények között nem könnyű egy ilyen szervezet elnökének a dolga, már az is jelentős eredmény, ha sikerül a művészeknek bemutatkozási lehetőségeket biztosító kiállításokat szervezni. Gaál Endre szerint – aki csaknem egy évtizedig a Magyar Üvegművészeti Társaság elnöke volt, és számos kiállítást, szimpóziumot szervezett – az elnökség címként jól hangzik, de csak gonddal, bajjal jár. „Most májusban Hollandiában fejeződött be a tavaly megnyílt, hat országban bemutatott angol–magyar üvegművészeti kiállítás. Mi magyarok szponzorokat kerestünk, pályáztunk, hogy részt vehessünk rajta, ugyanezért minden egyes angol résztvevő 350 fontot fizetett a saját zsebéből. Ilyesmi a mindennapi megélhetéssel küszködő magyar művészek részéről szinte elképzelhetetlen. Mert itt az elmúlt negyven év nemcsak a mindig amúgy is szűk műgyűjtői réteget irtotta ki, hanem azt az általános kulturáltságot és tehetőséget is, hogy egy tisztességes polgári család otthonában helyet kapjon egy festmény, egy szobor. Ahol egészséges módon működik a társadalom, nem kell állami mecenatúrára várni. Van viszont egy másik lehetőség, amely Nyugaton természetes, de nálunk az ígérgetések ellenére nem sikerül megvalósítani: hogy a cégek a nagy beruházások összegéből bizonyos százalékot vagy akár ezreléket kötelezően fordítsanak művészeti beruházásokra.” A művészek helyzetéről festett sötét képbe üdítően világos színek is kerültek. Öröm volt hallgatni Mosonyi Tamást, amikor a tanításról beszélt, amelytől pedig eleinte annyira ódzkodott. A pécsi fiatalember nappal egy művészeti gimnázium tanára, éjszaka szobrász. Csemniczky Zoltán, Balassagyarmat képzőművészeti kiállításainak szervezője, rendezője arról vallott, mennyi örömmel, tanulsággal jár egy-egy kiállítás tető alá hozása, Buczkó György üvegszobrász sziporkázó, a művész és társadalom kapcsolatát taglaló elemzésében anyagi problémák egyszerűen nem kaptak helyet. De azok is, akik nem a legoptimistábbban nyilatkoztak a művészek jelenlegi helyzetéről, amint az alkotó munkáról, terveikről esett szó, szinte kicserélődtek, nyoma sem volt szavaikban a keserűségnek. Hogy nem mindenben optimisták? Igaza van Várnagy Ildikónak: a szobrászathoz inkább fanatizmus kell, mint optimizmus. VOJTEK KATALIN